

מסורת הש"ס

(א) שנת פ' מתיק ט'
(ב) ש"ס (ג) שס מנחות פו.
מגילה י"ג, א) נלקמן מנח:
מנחות גג, חולין כג:
(ד) לשל כח, (ה) ושל כח:
וקי יקלוקט יתא למית
מחמלה ותי רש"י לעיל
כח: כח ה"ג חמץ אין
לי אלא שנתמחן מלחין,
(ו) סוכה כח, יבמות
פד: ז"ק טו, תמורה
ז: נדה מח: וקדושין
(ז) (ח) ושלח ללח:
(ח) ונמנחות פירש"י
שקדוקין גלשמה, (ט) נלקמן
מח: (י) ושלח:

תורה אור השלם

1. ובהגיע תר נגדה
ונגדה לבוא אל המלך
אחשוורוש מקץ יהיה לה
בדת הגשמי שנים שער
חורב כי בן ימלאו ימי
מרוקיהן ששה חודשים
בשמן המור וששה
חודשים בשמים
ובחמוריה הנשים:
אסתר יב
2. כל מחמץ לא
תאכלו בכל מושביו
תאכלו מצות:
שמות יב כ
3. שבעת ימים מצות
תאכלו אר ביום הראשון
תשביחו שאר מבתיכם
בי כל אכל חמץ ונכרתה
הקפץ ההוא מן הארץ
מיום הראשון עד יום
השביעי:
4. שבעת ימים שאר לא
יקרא בקתיכם כי כל
אכל מחמץ ונכרתה
הקפץ ההוא מצד
הקפץ בגר ובאזרח
הארץ:
5. דבר אל בני ישראל
איש אל אשה כי יעשו
מכל חטאת האדם
למעל מעל בן ואשתו
הקפץ ההוא:
במדבר ה ה

הגהות הב"ה

(א) גמ' שהגיעו לפירוק
ולא הגיעו גמ' לל' ונכרת
ומכיל לשנים נמחק ויב'
ע"י פ' המוציא דין פ'
ע"י: (ב) שם דבר אחר
ממין מל' כל אוכל
מחמץ:

מוסף רש"י

שהגיעו לפירוק ולא
הגיעו לשנים: שהיה
שמי שערות ולא חלו
לכל שנים הראויות לך
מפני שנים דבר (שבת
(ט) שאין צות ייב'
שמי ויום אחד שערין
אין דין שיהא לן
שער (מ"ק ט). טפולות.
מושבות (שבת ט) השער
בית ומשיות אותן (מ"ק
ט) אורחא עמילת נקט,
שערך להשיר לפי שלא
הגיע לפירוק ודק עניות
טופלות כסד (שם מנח"י).
טבחה: שקדוקין גלשמה
(מנחות י"ג). אנפיקיון.
דמן נמנחות (פ"ה) אין
מניחין אנפיקיון (שבת
ט). שלא הביא שליש.
שלא נישלם שלם (מ"ק ט), ולמה סכין אותו. היינו שמן המור (שבת ט). אל' הני קא מהדר דקאמר טופלין כ'
(מ"ק ט). שמישר את השיעור. לפי שהוא נוסר ויש בו כח (מנחות ט). ומעיד את הבשר. מלחין (מגילה יג ובב"א
הוסיף: ומצחיה). לכל עונשין שבתורה. לא וכת, אכל עשה לא הני עונש הלך מות עשה שהיון גרמא נשים פטורות,
אכל לא מעשה בין שהיון גרמא בין שלא היון גרמא נשים חייבות (בבב"א טד).

ליחייב, דהא כתיב מחמץ ונכרתה. ודחיין ההוא מחמץ דכרת מיכתי ליה לחיך, אין לי חמץ שנחייב עלי [כרת] אלא חמץ שנחמץ מאילו, ונחמץ ע"י ד"א בנז ע"י שאור וכיוצא בו מין, ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות את המחמץ
מחמץ ד"א. אי הכי אימא מחמץ דלאו נמי להכי הוא דאחא, ושנינו טעמא דר' אליעזר דדרש מכל מדכתיב לא תאכלו ואפילו עירובו, אי הכי כרת נמי הכתיב ביה כל, ההוא לא לרבות הנשים שחיבות בחמץ, ודייקין דוקא דמי
קרא, בלאו דחמץ כתיב כל מחמץ לא תאכלו, כתב כל מחמץ לרבות כל האוכל לאוקמיה בלא. [נ"א] ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, מדכתיב כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

שהגיעו לפירוק ולא הגיעו לשנים. שיש להן שערות כאלו הגיעו
לפירוק והן לא הגיעו לכלל שנים וצושות על כך: עשירות טופלות
אופן צבולם. ומשיר את השער: אנפיקיון. במנחות [פ"ה] מן אנפיקיון
לא יביא ומפרש ר' יהודה אנפיקיון הוא שמן זית כו': פסח. לא

שהגיעו לפירוק ולא הגיעו לשנים בנות עניים
טופלות אותן בסיד בנות עשירים טופלות
אותן בסולת בנות מלכים בשמן המור שנא'
יששה חדשים בשמן המור ^טמאי שמן המור
רב הונא בר ירמיה אומר סטבת רב ירמיה בר
אבא אומר שמן זית שלא הביא שליש תניא
ר' יהודה אומר אנפיקיון שמן זית שלא הביא
שליש ולמה סכין אותו מפני שמשיר את
השיער ומעידן את הבשר: זה הכלל כל שהוא
במין דגן: תניא א"ר יהושע ובי מאחר ששנינו
כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח למה
מנו חכמים את אלו כדי שיהא רגיל בהן
ובשמותיהן כי הא דההוא בר מערבא איקלע
לבבל הוה בישראל בהדיא אומר להו קריבו
לי מתכילתא שמע דקאמרי קריבו ליה כותה
כיון דשמע כותה פירש: הרי אלו באזהרה:
מאן תנא דחמץ דגן גמור ע"י תערובות ונוקשה
בעיניה בלאו אומר רב יהודה אומר רב ר"מ היא
דתניא שיאור ישרף ונותנו לכלבו והאובלו
בארבעים הא גופא קשיא אמרת שיאור ישרף
אלמא אסור בהנאה והדר תני ונותנו לפני
כלבו אלמא מותר בהנאה הכי קאמר שיאור
ישרף ^אדר"מ לר' מאיר דר' יהודה לר' יהודה
ונותנו לפני כלבו דר' מאיר לר' יהודה והאובלו
בארבעים אתאן לר' מאיר שמעין ליה לרבי
מאיר נוקשה בעיניה בלאו וכל שכן חמץ דגן
גמור על ידי תערובת רב נחמן אומר ר"א
היא דתניא ^אעל חמץ דגן גמור עגוש כרת על
עירובו בלאו דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים
על חמץ דגן גמור עגוש כרת על עירובו בלא
כלום ושמעין ליה לר' אליעזר דאמר חמץ דגן
גמור על ידי תערובת בלאו וכל שכן נוקשה

בעיניה ורב נחמן מ"ט לא אומר כרב יהודה אומר לך דילמא עד כאן לא קאמר
ר"מ התם אלא נוקשה בעיניה אבל גמור על ידי תערובת לא ורב
יהודה מ"ט לא אומר כרב נחמן אומר לך עד כאן לא קאמר ר"א התם אלא חמץ
דגן גמור ע"י תערובת אבל נוקשה בעיניה לא אומר תניא בוותיה דרב יהודה
²כל מחמץ לא תאכלו לרבות כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי וזיתים
המצרי יכול יהא עגוש כרת ת"ל ³כי כל אוכל חמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור
עגוש כרת ועל עירובו בלאו מאן שמעת ליה דאמר על עירובו בלאו ר"א היא
ואילו נוקשה בעיניה לא קאמר ש"מ נוקשה לר"א לית ליה ור"א עירובו בלאו
מנא ליה דכתיב כל מחמץ לא תאכלו אי הכי כרת נמי לחייב דהא כתיב ⁴כי
כל אוכל מחמץ ונכרתה והוא מיבעי ליה ⁵לכדתניא ⁶(מחמץ) אין לי אלא
שנתחמץ מאילו מחמץ ד"א מניין ת"ל כל ⁷כל מחמץ ונכרתה אי הכי בלאו
נמי להכי הוא דאחא אלא טעמא דר"א מכל התם נמי הכתיב כל הוא מיבעי
ליה לרבות את הנשים נשים מדרב יהודה הנאי רב נפקא ⁸דאמר רב
יהודה אומר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל אומר קרא ⁹איש או אשה כי יעשו
מכל חטאת האדם השוה הכתוב ¹⁰איש לאשה לכל עונשין שבתורה איצטריך

ולאו בני אכילה נינהו לא תנינהו והיינו דכרז דלמך מודה היה ר"א בנוקשה בעיניה דפטור: ור"א עירובו בלאו מנא
ליה פשיטא מדאפקיה בלשון מחמץ וגבי כרת נמי מחמץ כתיב: הסוף. מחמץ דגבי כרת לאו עירובו אלא לנתחמן
מחמץ דגבי אחר: אי פליגי הא דאמרין אנפיקיון דגבי אחר אלא ואלוהי דתערובת מנא ליה:
התם נמי. דבר אחר: כל אוכל מחמץ ונכרתה: לכל עונשין. מכאן שהנשים חייבות על כל לא מעשה שבתורה שהרי עונשין מלקות:

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מג.

למה מנו חכמים את אלו. תימה לרשב"א הא איצטריך למנוחם
לאשמועין שהן בלאו ולא צכרת ומיךר ר"י בלאו הוה ליה
לאשמועין אלא מרי מיניה ^אחד לנוקשה בעיניה וחד ע"י תערובת
ועוד הקשה דת"ק שנאסר לית ליה האי כללא דהא איכא תכשיטי

נשים שהן מין דגן ואין עובר בפסח
אלא רבי אליעזר הוא דקאמר לה:
מאן תנא חמץ גמור ע"י תערובת
ינוקשה בעיניה בלאו. משמע

בשמעין דלי לאו דאיתרבי חמץ
נוקשה למלקות אפילו איסור לא היה
צו ומימה לר"י דפס"ק דחולין (דף כג):
צ"י רבי ירמיה הרי עלי לחמי מודה מן
החמץ או מן הנזלה והביא שיאור מהו
שיאור דמאן אי דר"מ לר"מ מדלקי
עליה חמץ הוא והסתא מנא ליה דהו
חמץ לענין מודה דילמא שאני חמץ
צפסח דרבייה קרא למלקות ^א(גידלא)
ואור"י דהתם נמי ^אאיכא שום קרא

דמרינן מיניה חמץ נוקשה והא דתניא
בפרק כל המנחות בלאו מנא (מנחות
דף כג): אין מתמילין בתפוחים דהו
חמץ נוקשה ^אדמשמע התם היינו
לכתמילה אכל דיעבד כשר:
ואילו נוקשה בעיניה לא קתני.
וא"ת וימנא דמשום האי לא

חשיב ליה משום דכ"ש הוא דאמר רב
נחמן וי"ל דאי כ"ש הוא הוה ליה למימי
לאשמועין דלית ביה כרת:
ונותנו לפני כלבו דר"מ לרבי
יהודה. מדאורייתא אפי'
באכילה ש"י דלמרינן צפ"ק דחולין
(דף כג): ^אדלמנא דעלימיה היל' אלא

מדכתיב אסור:
ההוא כ"א אתווי נשים. תימה
לר"י הא מרי כי כל כתיבי
גבי כרת כי כל אוכל חמץ ונכרתה ובי
כל אוכל מחמץ ונכרתה עירובו
לכרת ואפילו לרצון דל' דרש' כל כי
כל דרש' ואור"י דפשיטא ליה לגמרא
דלמא לשום דרשא:

סלקא
בעיניה ורב נחמן מ"ט לא אומר כרב יהודה אומר לך דילמא עד כאן לא קאמר
ר"מ התם אלא נוקשה בעיניה אבל גמור על ידי תערובת לא ורב
יהודה מ"ט לא אומר כרב נחמן אומר לך עד כאן לא קאמר ר"א התם אלא חמץ
דגן גמור ע"י תערובת אבל נוקשה בעיניה לא אומר תניא בוותיה דרב יהודה
²כל מחמץ לא תאכלו לרבות כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי וזיתים
המצרי יכול יהא עגוש כרת ת"ל ³כי כל אוכל חמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור
עגוש כרת ועל עירובו בלאו מאן שמעת ליה דאמר על עירובו בלאו ר"א היא
ואילו נוקשה בעיניה לא קאמר ש"מ נוקשה לר"א לית ליה ור"א עירובו בלאו
מנא ליה דכתיב כל מחמץ לא תאכלו אי הכי כרת נמי לחייב דהא כתיב ⁴כי
כל אוכל מחמץ ונכרתה והוא מיבעי ליה ⁵לכדתניא ⁶(מחמץ) אין לי אלא
שנתחמץ מאילו מחמץ ד"א מניין ת"ל כל ⁷כל מחמץ ונכרתה אי הכי בלאו
נמי להכי הוא דאחא אלא טעמא דר"א מכל התם נמי הכתיב כל הוא מיבעי
ליה לרבות את הנשים נשים מדרב יהודה הנאי רב נפקא ⁸דאמר רב
יהודה אומר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל אומר קרא ⁹איש או אשה כי יעשו
מכל חטאת האדם השוה הכתוב ¹⁰איש לאשה לכל עונשין שבתורה איצטריך

ולאו בני אכילה נינהו לא תנינהו והיינו דכרז דלמך מודה היה ר"א בנוקשה בעיניה דפטור: ור"א עירובו בלאו מנא
ליה פשיטא מדאפקיה בלשון מחמץ וגבי כרת נמי מחמץ כתיב: הסוף. מחמץ דגבי כרת לאו עירובו אלא לנתחמן
מחמץ דגבי אחר: אי פליגי הא דאמרין אנפיקיון דגבי אחר אלא ואלוהי דתערובת מנא ליה:
התם נמי. דבר אחר: כל אוכל מחמץ ונכרתה: לכל עונשין. מכאן שהנשים חייבות על כל לא מעשה שבתורה שהרי עונשין מלקות:

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

עין משפט גר מצוה

ד מ"י פ"א מלכות
חמץ הלכה ר' סגן לאין
עמי:

לעני רש"י

אישקלידריא. יכיהן (את
העור).

מוסף תוספות

א. כותה הבבלי ועמילין
מנחות. מוס' פלג.
ב. אבל לענין תודה לא
איתרבי וחומץ גמור בעיני.
מוס' פלג"ט. ג. דלמא.
ס. ד. ומה בכך הא
אמרין דאיתרבי חמץ
נוקשה לנעין חמץ
שבתורה ושתי הלחם. ס.

רבינו הגנאל

תניא אומר ר' יהושע ובי
מאחר ששנינו כל שהוא
מין דגן הרי זה עובר
בפסח, למה מנו חכמים
את המין כותה הבבלי
ושכר המדי ושאר המינין
במשנה, והלא בכלל יש
הוא אלא חמץ גמור
בין מין דגן והרי זה עובר
בפסח. אלא כדי שיהא
בין כותה ובשמותיהן, כי
הוא דאמר להו הו לי
מדי למכלא בית רפתא.
שמע דקאמרי הבו ליה
כותה הוה ליה בהדיא
בשרא, כיון דשמע כותה
פירש, דידע דאית ביה
נטיבויא דחלבא. הרי אלו
באזהרה ואין בהן משום
כרת. אמרין מאן האי
ברת דאית ליה חמץ דגן
גמור על ידי תערובת,
בין כותה הבבלי וכיוצא
בו, ונוקשה בעיניה כגון
עמילין של טבחים וחומץ
של צבעין וקולין של
סופרים בלאו. אומר רב
יהודה אומר רב ר"מ הוא,
דתניא שיאור ישרף וכו',
ואוקימנא שיאור דקרי
ליה ר"מ שיאור, והוא
הכספת פנים, וני ישרף,
וכן שיאור דקרי ליה ר'
יהודה שיאור, והוא קכני
החבשה, וני ישרף, ושיאור
דר' מאיר דהוא הכספת
פנים כגון נוקשה בעלמא
הוא אומר ר' יהודה
נותנו לפני כלבו, כלומר
מותר בהנאה, ור' מאיר
אומר האוכלו בארבעים.
מיהא שמעין ליה לר'
מאיר דאמר נוקשה בעיניה
בלאו, פירוש נוקשה שאינו
חמץ גמור וכל שכן חמץ
על ידי תערובת. רב נחמן
אמר, מתני' ר' אליעזר
היא, דתניא על חמץ
דגן גמור עגוש כרת ועל
עירובו בלאו, דברי ר'
אליעזר. וחכמים אומרים
על עירובו בלאו כלום.
דאמר חמץ דגן גמור
על ידי תערובת בלאו,
וכש"כ נוקשה בעיניה, רב
יהודה לא אומר כרב נחמן,
אמר לך ר' יהודה ר' י'
אליעזר לא אומר אלא
ע"י תערובת שהוא בלאו,
אבל נוקשה בעיניה לא.
תניא רבי יהודה, כל
מחמץ לא תאכלו, לרבות

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.

כותה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יהא עגוש כרת ת"ל כי כל אוכל מחמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור עגוש
כרת ועל עירובו בלאו. מאן דשמעת ליה בהדיא על עירובו בלאו ר' אליעזר, ואילו הני דפשיטא דאיתין נוקשה בעיניה
וזמא של צבעין ועמילין של טבחים וקולין ויתום שירינהו, ש"מ דלית ליה לר' אליעזר נוקשה בעיניה בלאו ואיתוקמא
דמתני' ד"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר עירובו בלאו מנא ליה, ופשיטא מדוקא דקרא מדרהיה ליה
למכתב מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובות בלאו. ואם תאמר אי הכי אפילו כרת נמי
הוא מחמץ לא תאכלו, וכתב כל מחמץ לא תאכלו. ואפילו ע"י תערובת לא תאכלו מין [ואמרין] לא [ואידך] ומנין דכתב ליה לכל ביה אדם שהם באוכלים
שנאמר כי כל אוכל מחמץ ונכרתה, לרבות כל מי שאוכל ואפילו נשים, ואסיקא דנשים באכילת מצה ואסורות באכילת חמץ בפסח.